Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ.

Совецкая Беларусь

№ 47 (7488)
СЕРАДА 28 КРАСАВІКА 1943 г.

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР.

Браты і сёстры! Рускія, украінцы, беларусы, малдаване, літоўцы, латышы, эстонцы, карэлы, якія часова папалі пад ярмо нямецка-фашысцкіх нягоднікаў! Распальвайце полымя ўсенароднага партызанскага руху! Знішчайце нямецкіх нягоднікаў!

(З заклікаў ЦК ВКП(б) да 1 Мая 1943 года).

ЗАКЛІКІ ЦК ВКП(б) ДА 1 МАЯ 1943 ГОДА

1. Няхай жыве 1-е Мая—дзень агляду баявых сіл працоўных! Працоўныя ўсіх краін, еднайцеся для барацьбы супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

2. Далоў гітлераўскіх імперыялістаў-разбойнікаў, якія нарушылі мір паміж народамі, уцягнулі сотні мільёнаў працоўных у бяздонне вайны!

3. Прывітанне народам Еўропы, якія змагаюцца супроць гітлераўскага імперыялізма! Патрыёты еўрапейскіх краін, узнімайцеся на барацьбу за сваё вызваленне ад фашысцкага іга! Скідайце гітлераўскую тыранію!

4. Браты прыгнечаныя славяне! Шырэй распальвайце полымя свяшчэннай народнай вайны супроць гітлераўскіх імперыялістаў—смяртэльных ворагаў славянства! Няхай жыве баявое адзінства славянскіх народаў!

5. Няхай жыве перамога англа-совецка-амерыканскага баявога саюза над ворагамі чалавецтва — нямецка-фашысцкімі прыгнятальнікамі!

6. Няхай жывуць доблесныя англа-амерыканскія войскі, якія грамяць нямецка-італьянскіх фашыстаў у Паўночнай Афрыцы!

7. Няхай жыве наша слаўная Чырвоная Армія, якая geраічна змагаецца за чэсць, свабоду і незалежнасць нашай бацькаўшчыны супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

8. Воіны Чырвонай Арміі! Вас чакаюць, як вызваліцеляў, мільёны совецкіх людзей, якія пакутуюць пад нямецка-фашысцкім ігам. Упе рад на Захад, за вызваленне Совецкай зямлі!

9. Адпомсцім нямецка-фашысцкім нягоднікам за разграбленне і разбурэнне нашых гарадоў і сёл, за гвалты над жанчынамі і дзецьмі, за забойствы і ўвод у нямецкае рабства совецкіх людзей! Смерць нямецкім акупантам!

10. Воіны Чырвонай Арміі! Няспынна ўдасканальвайце баявую вывучку, умацоўвайце дысцыпліну, парадак і арганізаванасць у нашай арміі! Біце гітлераўскіх нягоднікаў да поўнага іх знішчэння!

11. Камандзіры Чырвонай Арміі! Упорна авалодвайце ваенным мастацтвам! Вывучайце ў дасканаласці справу ўзаемадзеяння родаў войск, спалучайце асабістую адвагу і мужнасць з уменнем кіраваць войскамі на полі бою!

12. Воіны Чырвонай Арміі! Замацоўвайце і развівайце поспехі зімніх баёў, не аддавайце ворагу ні адной пядзі адваёванай зямлі, рыхтуйцеся да рашаючых бітваў з нямецка-фашысцкімі прыгнятальнікамі! Смерць нямецкім захопнікам!

13. Пехацінцы Чырвонай Арміі! Нанасіце магутныя ўдары па варожых войсках, выганяйце немцаў і іх прыхвасняў з Совецкай зямлі!

Няхай жывуць совецкія пехацінцы!

14. Совецкія лётчыкі—сокалы нашай радзімы! Заваюйце перавагу ў паветры! Бязлітасна граміце ворага ў паветры, на зямлі, на моры!

Няхай жывуць совецкія лётчыкі!

15. Танкісты Чырвонай Арміі! Вучыцеся ўмела наступаць і праследваць варожыя войскі! Крушыце ворага! Вызваляйце нашу родную зямлю ад нямецкіх захопнікаў!

Няхай жывуць совецкія танкісты і матарызаваныя войскі!

16. Артылерысты і мінамётчыкі Чырвонай Арміі! Магутнымі агнявымі ўдарамі сакрушайце ўмацаванні, вузлы і апорныя пункты супраціўлення ворага! Знішчайце жывую сілу і тэхніку праціўніка!

Няхай жывуць совецкія артылерысты і мінамётчыкі!

17. Кавалерысты Чырвонай Арміі! Вучыцеся смела і рашуча праследваць варожыя войскі, знішчайце нямецка-фашысцкую погань!

Няхай жывуць совецкія коннікі!

18. Чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі Ваенна-Марскога флота! Мацней удары па ворагу! Знішчайце варожыя караблі і транспарты, бязлітасна знішчайце гітлераўскіх захопнікаў!

Няхай жывуць совецкія маракі!

19. Аўтаматчыкі Чырвонай Арміі! Мацней біце нямецка-фашысцкіх разбойнікаў — злейшых ворагаў нашай Радзімы! Не давайце ім спакою ні днём, ні ноччу!

Няхай жывуць совецкія аўтаматчыкі!

20. Разведчыкі Чырвонай Арміі! Смела дзейнічайце ў тылу ў немцаў! Выяўляйце размяшчэнне і сілы ворага, разгадвайце яго намеры і замыслы!

Няхай жывуць бясстрашныя совецкія разведчыкі!

21. Сувязісты Чырвонай Арміі! Памятайце, што добрая сувязь з'яўляецца важнай умовай перамогі над ворагам! Усямерна паляпшайце справу сувязі ў Чырвонай Арміі!

Няхай жывуць совецкія сувязісты!

22. Байцы, камандзіры і палітработнікі інжынерна-сапёрных войск! Усімі сродкамі дапамагайце граміць ненавіснага ворага!

Няхай жывуць інжынерна-сапёрныя часці Чырвонай Арміі!

23. Няхай жывуць нашы слаўныя пагранічнікі, верныя абаронцы совецкіх граніц!

24. Медыцынскія работнікі Чырвонай Арміі! Урачы, медсёстры, санітары! Памятайце, што ад вашай самаахвярнай работы залежыць жыццё і зварот у строй раненых совецкіх воінаў!

Няхай жывуць медыцынскія работнікі Чырвонай Арміі!

25. Гвардзейцы Чырвонай Арміі! З чэсцю нясіце слаўныя гвардзейскія сцягі! Будзьце прыкладам доблесці і адвагі, дысцыпліны і стойкасці ў барацьбе з ворагам!

Няхай жыве Совецкая Гвардыя!

26. Работнікі вайсковага тыла! Своечасова і чотка забяспечвайце часці Дзеючай Чырвонай Арміі ўзбраеннем, боепрыпасамі і харчаваннем! Усімі сіламі садзейнічайце баявым аперацыям Чырвонай Арміі!

Няхай жывуць работнікі вайсковага тыла!

27. Браты і сёстры! Рускія, украінцы, беларусы, малдаване, літоўцы, латышы, эстонцы, карэлы, якія часова папалі пад ярмо нямецка-фашысцкіх нягоднікаў! Распальвайце полымя ўсенароднага партызанскага руху! Знішчайце нямецкіх нягоднікаў!

28. Совецкія партызаны і партызанкі! Узмацняйце ўдары па варожых тылах, разбурайце чыгункі, масты і сродкі сувязі, знішчайце жывую сілу праціўніка! Не давайце немцам спальваць нашы сёлы і гарады! Выратоўвайце совецкіх людзей ад угону ў нямецкае рабства і знішчэння іх гітлераўскімі катамі! Помста і смерць нямецкім нягоднікам!

Няхай жывуць адважныя партызаны і партызанкі!

29. Усеагульнае ваеннае абучэнне грамадзян і грамадзянак СССР умацоўвае нашу абарону. Совецкія патрыёты і патрыёткі! Вывучайце ваенную справу! Будзьце ўмелымі абаронцамі Радзімы!

30. «Усе нашы сілы на падтрымку нашай геraічнай Чырвонай Арміі, нашага слаўнага Чырвонага Флота! Усе сілы народа на разгром ворага!» (Сталін).

(ПРАЦЯГ НА 2 СТАР.)

Нота Совецкага Ўрада аб рашэнні парваць адносіны з Польскім Урадам

25 красавіка гэтага года Народны Камісар Замежных Спраў т. В. М. МОЛАТАЎ перадаў польскаму паслу пану Ромеру ноту Совецкага Ўрада наступнага зместу:

«Пан Пасол,

Па даручэнню Ўрада Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік я маю чэсць давесці да ведама Польскага Ўрада ніжэйнаступнае:

Паводзіны Польскага Ўрада ў адносінах СССР за апошні час Совецкі Ўрад лічыць зусім ненармальнымі, нарушаючымі ўсе правілы і нормы ва ўзаемаадносінах двух саюзных дзяржаў.

Варожая Совецкаму Саюзу паклёпніцкая кампанія, пачатая нямецкімі фашыстамі па поваду імі-ж забітых польскіх афіцэраў у раёне Смаленска, на акупіраванай германскімі войскамі тэрыторыі, была адразу-ж падхоплена Польскім Урадам і ўсяляк распальваецца польскім афіцыйным друкам. Польскі Ўрад не толькі не даў адпору подламу фашысцкаму паклёпу на СССР, але нават не палічыў патрэбным звярнуцца да Совецкага Ўрада з якімі-небудзь пытаннямі або тлумачэннямі па гэтаму поваду.

Гітлераўскія ўлады, зрабіўшы страшэннае злачынства над польскімі афіцэрамі, разыгрываюць следчую камедыю, у інсцэніроўцы якой яны выкарысталі некаторыя падабраныя імі-ж самімі польскія прафашысцкія элементы з акупіраванай Польшчы, дзе ўсё знаходзіцца пад пятой Гітлера і дзе сумленны паляк не можа адкрыта сказаць свайго слова.

Для «расследвання» прыцягнут як польскім урадам, так і гітлераўскім урадам Міжнародны Чырвоны Крыж, які вымушан у абстаноўцы тэрарыстычнага рэжыму з яго шыбеніцамі і масавым знішчэннем мірнага насельніцтва прыняць удзел у гэтай следчай камедыі, рэжысэрам якой з'яўляецца Гітлер. Зразумела, што такое «расследванне», якое ажыццяўляецца да таго-ж за плячыма Совецкага Ўрада, не можа выклікаць давер'я ў колькі-небудзь сумленных людзей.

Тыя абставіны, што варожая кампанія супроць Совецкага Саюза пачата адначасова ў нямецкім і польскім друку і вядзецца ў адным і тым-жа плане,— гэтыя абставіны не пакідаюць сумнення ў тым, што паміж ворагам саюзнікаў—Гітлерам і Польскім Урадам ёсць кантакт і дамоўленасць у правядзенні гэтай варожай кампаніі.

У той час, як народы Совецкага Саюза, абліваючыся крывёю ў цяжкай барацьбе з гітлераўскай Германіяй, напружваюць усе свае сілы для разгрому агульнага ворага рускага і польскага народаў і ўсіх свабодалюбівых дэмакратычных краін, Польскі Ўрад ва ўгоду тыраніі Гітлера наносіць вераломны ўдар Совецкаму Саюзу.

Совецкаму Ўраду вядома, што гэта варожая кампанія супроць Совецкага Саюза пачата Польскім Урадам для таго, каб шляхам выкарыстання гітлераўскай паклёпніцкай фальшыўкі зрабіць націск на Совецкі Ўрад з мэтаю вырваць у яго тэрытарыяльныя ўступкі за лік інтарэсаў Совецкай Украіны, Совецкай Беларусі і Совецкай Літвы.

Усе гэтыя абставіны вымушаюць Совецкі Ўрад прызнаць, што цяперашні ўрад Польшчы, які скаціўся на шлях змоўленасці з гітлераўскім урадам, спыніў на справе саюзныя адносіны з СССР і стаў на пазіцыю варожых адносін да Совецкага Саюза.

На аснове ўсяго гэтага Совецкі Ўрад рашыў парваць адносіны з Польскім Урадам.

Прашу Вас, пан пасол, прыняць запэўненні ў маёй надзвычай высокай пашане.

В. МОЛАТАЎ".

Паведамленне аб трэцім усеславянскім мітынгу ў Маскве

У нядзелю 9 мая 1943 года ў Маскве адбудзецца 3-ці Ўсеславянскі мітынг з удзелам прадстаўнікоў усіх славянскіх народаў.

Мэта мітынга — у рашаючы момант вайны супроць гітлерызма яшчэ больш актывізаваць барацьбу славянскіх народаў супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

На мітынгу выступяць: вучоныя, пісьменнікі, грамадскія дзеячы, камандзіры Чырвонай Арміі, партызаны і свяшчэннаслужыцелі.

Мітынг будзе трансліравацца па радыё.

УСЕСЛАВЯНСКІ КАМІТЭТ.

ЗАКЛІКІ ЦК ВКП(б) ДА 1 МАЯ 1943 ГОДА

31. Працоўныя Совецкага Саюза! Клопаты аб сем'ях франтавікоў з'яўляюцца палавінай усіх нашых клопатаў аб Чырвонай Арміі. Акружым усеагульнай увагай і клопатамі сем'і абаронцаў Радзімы!

32. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі прадпрыемстваў, якія вырабляюць узбраенне і боепрыпасы для фронта! Павялічвайце выпуск вінтовак, аўтаматаў, кулямётаў, мінамётаў, гармат, снарадаў! Усё для фронта, усё для перамогі!

33. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі танкавых заводаў! Давайце Чырвонай Арміі больш добрых баявых машын! Паляпшайце якасць танкаў! Чым больш добрых танкаў—тым бліжэй час перамогі над ворагам!

34. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі авіяцыйных заводаў! Давайце больш знішчальнікаў, штурмавікоў, бамбардыроўшчыкаў для Чырвонай Арміі! Чым больш самалётаў, тым бліжэй перамога!

35. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі нафтавай прамысловасці! Павялічвайце здабычу нафты! Дадзім фронту і краіне больш гаручага!

36. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі вугальнай прамысловасці! Ад вас залежыць бесперабойная работа транспарта, фабрык і заводаў. Павялічвайце здабычу вугалю, забяспечвайце палівам усе патрэбы фронта і тыла!

37. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі металургічных заводаў! Больш метала для танкаў, самалётаў, гармат, кулямётаў, снарадаў!

38. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі лёгкай і тэкстыльнай прамысловасці! З дня ў дзень павялічвайце вытворчасць абмундзіравання для Чырвонай Арміі і тавараў шырокага спажывання для насельніцтва!

39. Рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі харчовай прамысловасці! Павялічвайце вытворчасць прадуктаў харчавання для фронта і для насельніцтва!

40. Работнікі чыгуначнага транспарта! Дакладна і своечасова выконвайце заданні Ўрада па перавозках! Няспынна ўмацоўвайце воінскую дысцыпліну на чыгунках! Арганізуйце хуткае прасоўванне транспартаў з войскамі, ваеннымі і народнагаспадарчымі грузамі!

41. Работнікі марскога і рачнога транспарта! Забяспечвайце бесперабойную, дакладную работу флота, партоў і прыстаняў! Хутчэй дастаўляйце грузы фронту і тылу!

42. Калгаснікі і калгасніцы, рабочыя і работніцы МТС і соўгасаў! Аграномы калгасаў, соўгасаў і зямельных органаў! Арганізована правядзем веснавую сяўбу! Даб'ёмся высокай ураджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур! Дадзім фронту і краіне больш харчавання, сыравіны для прамысловасці!

43. Калгаснікі і калгасніцы, рабочыя і работніцы соўгасаў, заатэхнікі і ветарынары! Даб'ёмся новага прыросту пагалоўя жывёлы, павысім яе прадукцыйнасць, поўнасцю забяспечым узросшыя патрэбнасці краіны і Чырвонай Арміі ў прадуктах жывёлагадоўлі!

44. Трактарысты, камбайнеры, механізатары сельскай гаспадаркі! Поўнасцю скарыстайце ўсю магутнасць трактарнага і машыннага парка соўгасаў і МТС! Будзьце ў першых радах барацьбітоў за павышэнне ўраджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур!

45. Совецкая інтэлігенцыя! Работнікі совецкіх устаноў, інжынеры, настаўнікі, аграномы, урачы, работнікі навукі, мастацтва і літаратуры! Аддадзім усе сілы і веды справе барацьбы з нямецка-фашысцкімі прыгнятальнікамі!

46. Совецкія жанчыны! У дасканаласці авалодвайце вытворчымі спецыяльнасцямі, няспынна павышайце прадукцыйнасць працы! Вывучайце справу супроцьпаветранай і супроцьхімічнай абароны, санітарную справу, сувязь! Усе сілы на барацьбу з нямецкімі захопнікамі!

47. Совецкія юнакі і дзяўчаты! Самаадцана працуйце на дапамогу фронту, авалодвайце тэхнікай вытворчасці, паказвайце ўзоры працоўнай дысцыпліны, нястомна вывучайце ваенную справу!

Няхай жыве совецкая моладзь!

48. Працоўныя вызваленых ад нямецкіх захопнікаў гарадоў і сёл! Хутчэй аднаўляйце прамысловасць і сельскую гаспадарку, разбураныя гітлераўскімі разбойнікамі! Пускайце ў ход фабрыкі і заводы! Арганізавана праводзіце веснавую сяўбу!

49. Комуністы і комсамольцы! Будзьце ў першых радах барацьбітоў супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

50. Няхай жыве свабода і незалежнасць нашай слаўнай Совецкай Радзімы!

51. Няхай жыве непарушная дружба народаў нашай краіны!

52. Няхай жыве Ўсесаюзная Комуністычная партыя большэвікоў, партыя Леніна—Сталіна —натхніцель і арганізатар барацьбы за перамогу над нямецка-фашысцкімі захопнікамі!

53. Пад сцягам Леніна, пад вадзіцельствам Сталіна—уперад, на разгром нямецкіх акупантаў і выгнанне іх за межы нашай Радзімы!

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ УСЕСАЮЗНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (большэвікоў).

НА ФРОНТАХ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

Дзеянні нашай авіяцыі

За мінулы тыдзень, з 18 па 24 красавіка ўключна, у паветраных баях і на аэрадромах праціўніка знішчан 381 нямецкі самалёт. Нашы страты за гэты-ж час — 134 самалёты.

На поўдзень ад Балаклеі

На поўдзень ад Балаклеі наш разведчы атрад ноччу пранік у тыл праціўніка. Совецкія байцы атакавалі варожую калону, знішчылі 40 гітлераўцаў і ўзарвалі 15 павозак з рознымі грузамі.

Совецкія бамбардыроўшчыкі зрабілі налёт на вялікі нямецкі аэрадром і чыгуначныя вузлы ў тылу праціўніка. На аэрадроме спалена некалькі самалётаў і ўзарван склад з бензінам.

Патоплены судны праціўніка

Нашымі караблямі ў Чорным моры патоплена падводная лодка праціўніка. Лётчыкі Чырвонасцяжнага Балтыйскага флота ў выніку штурмавых дзеянняў патапілі варожы тарпедны кацер.

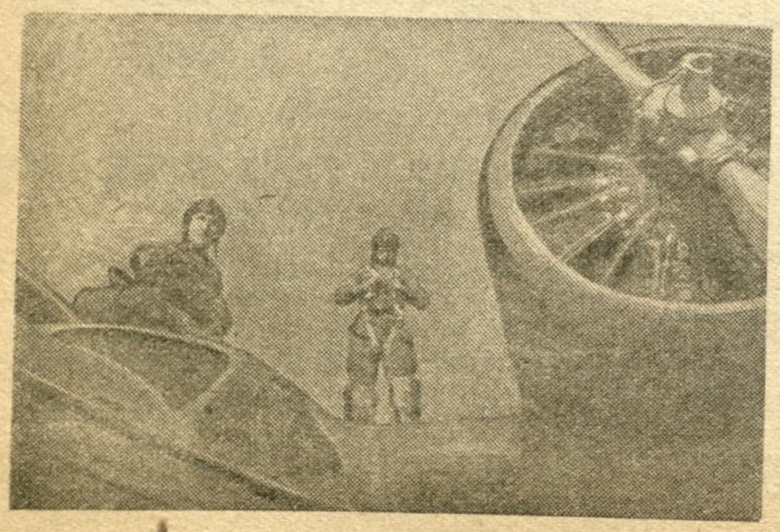
Наш штурмавік збіў два нямецкія знішчальнікі

У часе выканання баявога задання экіпаж штурмавіка «ІЛ-2»— лётчык малодшы лейтэнант Н. В. Рыхлін і паветраны стралок І. С. Ефрэменка — былі атакаваны чатырма «Месершмітамі-109». Адважны экіпаж смела ўступіў у бой. Умела спалучаючы агонь і манеўр, тт. Рыхлін і Ефрэменка збілі гарматна-кулямётным агнём два варожыя знішчальнікі. Астатнія фашысцкія самалёты пакінулі поле бою.

На Кубані

На Кубані нашы войскі вялі артылерыйскую і ружэйна-кулямётную перастрэлку з праціўнікам. Байцы Н-скай часці атакавалі гітлераўцаў і пасля ўпорнага бою палепшылі свае пазіцыі.

Нашы паветраныя сілы бамбілі аэрадром праціўніка. Экіпажы самалётаў наглядалі прамыя пападанні ў нямецкія самалёты, пажары і выбухі на аэрадромах. Збіта 18 нямецкіх самалётаў.

НА ЗДЫМКУ: Экіпаж марскога бамбардыроўшчыка ордэнаносца капітана Кавалёва рыхтуецца да палёту.

АДПЛАТА

Было гэта ў першыя дні вайны. На Полацк наляцелі фашысцкія сцярвятнікі. Яны скідалі смяротэльны груз на мірны квітнеючы горад. Бомбамі былі забіты мой бацька і сястра. Пахаваўшы іх, я даў клятву адпомсціць лютаму ворагу за смерць маіх родных.

Я стаў партызанам. Спачатку хадзіў на ворага з кулямётам, а пасля стаў падрыўнікам. Многа разоў даводзілася мне ўдзельнічаць у баявых аперацыях.

Разам з другім падрыўнікам мы замініравалі чыгуначнае палатно на важнай магістралі. На нашы міны наскочыў аварыйна-рамонтны састаў. Ён ішоў узнімаць эшалон з танкамі, пушчаны пад адкос другой групай партызан. Нашы міны знішчылі паравоз, пад'ёмны кран, два вагоны-майстэрні, дзве платформы з рознымі матэрыяламі.

Потым пацярпеў крушэнне воінскі эшалон, які ішоў на фронт. Пад адкос паляцелі паравоз і 23 вагоны з танкамі.

Даводзілася мне ўзрываць саставы з боепрыпасамі, узбраеннем, жывой сілай ворага. Заўсёды імкнуся выканаць заданне так, каб нанесці гітлераўцам як мага большыя страты, а значыць, наблізіць час нашай перамогі над ворагам.

Я ведаю: мы можам і павінны мацней біць ворага. І мы гэта зробім. Вясной і летам гітлераўцы адчуюць сакрушальную сілу нашых партызанскіх удараў.

Партызан-ордэнаносец
ПЁТР Н.

Узарвалі 32 нямецкія эшалоны

За апошні час партызаны Н-скага атрада знішчылі 264 гітлераўцаў. Удар за ўдарам наносяць яны па чыгуначных і шасэйных камунікацыях праціўніка. Пад адкос пушчаны 32 воінскія эшалоны немцаў. На дарогах разбіта 12 нямецкіх аўтамашын, узарвана 9 шасэйных і два чыгуначныя масты.

Зусім нядаўна разгромлена 19 нямецкіх паліцэйскіх участкаў і 3 варожыя гарнізоны. У часе гэтых аперацый было захоплена 554 тоны збожжа і 81 галава жывёлы. Збожжа і жывёла разданы насельніцтву.

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.
(Наш кар.).

Баявы поспех віцебскіх партызан

Некалькі партызанскіх атрадаў, якія дзейнічаюць у Віцебскай вобласці, з 12 па 15 красавіка знішчылі тры нямецкія гарнізоны і захапілі вялікія трафеі. За гэты-ж час партызаны пусцілі пад адкос чатыры воінскія эшалоны праціўніка і ўзарвалі 5 чыгуначных мастоў.

Другі атрад віцебскіх партызан у многадзённых баях з нямецкімі карнымі экспедыцыямі перабіў дзве роты гітлераўцаў. Захоплены трафеі: 2 гарматы, мінамёт, 12 кулямётаў, 86 вінтовак і 18.000 патронаў. Совецкія патрыёты на адным з варожых аэрадромаў узарвалі бензасховішча і спалілі 5 нямецкіх самалётаў.

Своечасова разгадваць намеры ворага

Партызанскі рух на Беларусі прыняў цяпер такія шырокія памеры, што акупанты вымушаны здымаць з фронта рэгулярныя воінскія часці і кідаць іх супроць нас. Вораг цяпер дзейнічае супроць партызан буйнымі ваеннымі адзінкамі, а вельмі часта і цэлымі злучэннямі. Новым у тактыцы ворага з'яўляецца і тое, што калі раней немцы заходзілі ў лес з вялікім шумам, то цяпер яны ў лес пранікаюць ціха і вельмі часта ноччу.

Ускладнілася барацьба на чыгуначных і шасэйных камунікацыях. Акупанты высеклі вакол чыгунак лес, пабудавалі дзоты, наглядальныя вышкі, а ў апошні час мініруюць многія подступы да чыгунак і шасэ.

Ёсць новае і ў размяшчэнні нямецкіх гарнізонаў. Гарнізоны размяшчаюцца так, што яны між сабою могуць узаемадзейнічаць, прыходзяць адзін другому на дапамогу. Вораг не сядзіць у хатах, а зарываецца глыбока ў зямлю, у дзоты. Усё гэта патрабуе ад партызан выключнай кемлівасці ў падрыхтоўцы і правядзенні аперацый, умення ўзаемадзейнічаць між атрадамі і асаблівай напорыстасці ў баю. Кожны новы манеўр ворага мы павінны своечасова разгадваць і з найменшымі сіламі біць акупантаў насмерць, біць там, дзе яны менш за ўсё чакаюць нас.

У падмацаванне сваіх слоў я хачу расказаць пра нядаўні двухдзённы бой некалькіх нашых атрадаў з нямецкім карным палком, якому былі прыданы артылерыя, 8 танкаў і 4 бронемашыны.

На лес, дзе мы размяшчаліся, вораг павёў наступленне трыма калонамі. Яго задача была—прыкаваць нашу ўвагу да цэнтральнай калоны, каб тым часам дзве астатнія зайшлі з флангаў і закрылі нас у кальцо.

Мы разгадалі намеры ворага і своечасова адвялі з-пад удару галоўныя сілы. Потым майстэрскім манеўрам мы ашукалі немцаў і завязалі бой паміж... двума варожымі батальёнамі. Паўтары гадзіны немцы біліся між сабою.

Калі нарэшце адзін з батальёнаў не вытрымаў і пачаў уцякаць, гітлераўскія ваякі з другога батальёна ўбачылі, што яны білі сваіх, адчулі, што партызаны дзесьці рыхтуюць новы ўдар, і таксама кінуліся наўцёкі. Скарыстаўшы разгубленасць і паніку ў радах праціўніка, мы ўдарылі ўсёй сілай зброі.

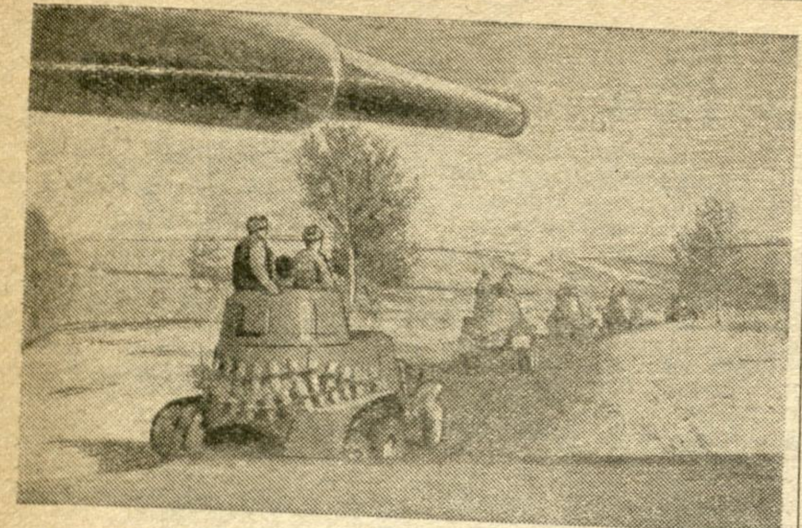
На другі дзень вораг перагрупіраваў свае патрапаныя батальёны і зноў рушыў у наступленне. На шляхах прасоўвання варожых падраздзяленняў мы расставілі засады. Асабліва вызначыліся ў засадах байцы сувораўскай групы, якой камандуе Еўлампій Нікалаевіч, і байцы з атрада Васіля Е. Яны падпускалі немцаў на 20 метраў і ва ўпор расстрэльвалі іх.

Каб сарваць і гэту аперацыю ворага, мы сабралі сілы і паставілі пад пагрозу акружэння мястэчка, дзе размяшчаўся варожы полк. Як толькі немцы даведаліся аб гэтым, яны зноў замітусіліся і пачалі хутка адступаць. Нам гэта і патрэбна было. Калі вораг адступае ў паніцы, яго лягчэй біць.

Так праваліліся зацея немцаў па разгрому партызан. За два дні вораг страціў толькі забітымі больш 250 салдат і афіцэраў. Мы захапілі адну гармату са снарадамі, тры кулямёты, 25 падвод з харчаваннем, многа вінтовак, аўтаматаў, патронаў і падбілі адзін бронявік. Нашы страты—5 забітых і 7 параненых.

ВЛАДЗІМІР М.,
камандзір партызанскага атрада.

МАГІЛЕЎСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ: На здымку: Бронетанкавая часць на маршы.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

ТАНКІСТЫ

Раслі яны, узнімаліся разам са сваёй бацькаўшчынай. Магутнай, індустрыяльнай станавілася бацькаўшчына, акрылялася яе юнацтва, мужнелі, рабіліся сталымі яе сыны.

І калі чорныя цені фашысцкіх сцярвятнікаў пачалі засланяць сонца над зямлёю, калі варожыя танкі пачалі таптаць і рэзаць зялёныя лугі, калі над бацькаўшчынай навісла небяспека, — яе верныя сыны, сябры маленства Алесь Ламака, Хвядос Папок і Васіль Радчанка прышлі ў Брагінскі райваенкамат і падалі ваенкому заяву. Заява была кароткая: «Хочам ісці ваяваць. Просім залічыць нас у адну часць. Разам раслі—разам і ненавісных фашыстаў біць будзем».

— Добраахвотнікамі, значыцца?

— Добраахвотнікамі, — адказалі ваенкому сябры.

Просьба была задаволена. Брагінцы папалі ў адну часць.

Франтавое жыццё. Баі за родны край. Вучоба ў школе танкістаў. Тры сябры — экіпаж машыны баявой. Зноў баі. Тыднямі, дэкадамі танк брагінцаў не выходзіць з бою. На землях Смаленшчыны брагінцы б'юцца за родную Беларусь. Люта помсцяць яны акупантам за папялішчы родных сёл, за руіны родных гарадоў, дзе яны вучыліся, хадзілі ў тэатры, дзе акрылялася іх маладосць...

На ўсіх франтах Чырвоная Армія гоніць немцаў на захад. Бой пад Гжацкам. Немцы асядлалі важную магістраль. Н-скай танкавай часці пастаўлена баявая задача — разграміць варожы вузел і вырваць у праціўніка магістраль.

Першымі загаварылі «кацюшы». У паветры яшчэ вісеў дым, і немцы не ўспелі апомніцца, калі танк сяброў-брагінцаў рынуўся на пярэдні край ворага. Гарматным і кулямётным агнём брагінцы касілі немцаў. Танк іх ляцеў па нямецкіх трупах, ляцеў, каб падавіць варожыя агнявыя кропкі. Раздушан адзін, другі кулямётны разлікі.

— Наперад, наперад!

Гукала нянавісць, і ўсё ў адзіным парыве — і танкі, і пяхота, і раскацістае «ўра» совецкіх воінаў—нястрымнай лавінай каціласяна варожыя пазіцыі. Танк трох сябраў вырваўся наперад, аддзяліўся ад астатніх совецкіх баявых машын і далёка ўглыбіўся ў варожую абарону. Ён гусеніцамі душыў гітлераўцаў.

З хмызняка вынырнулі два нямецкія танкі. Завязаўся танкавы бой. Танк брагінцаў з ходу адкрыў гарматны агонь. Адзін, другі выстрал—і ад варожага танка узняўся слуп дыму. Другі варожы танк хацеў нырнуць назад, у кусты, але брагінцы рынуліся яму наперарэз, і з поўнага ходу цяжкі іх танк урэзаўся ў бок варожай машыны. І гэты варожы танк быў знішчаны.

За гэты бой камандаванне ўзнагародзіла сяброў-брагінцаў ордэнамі Чырвонага Сцягу.

Не менш грозны бой разыграўся праз дзён два—тры. У гэтым баю была пашкоджана гусеніца ў танку брагінцаў, і яны рамантавалі яе пад агнём праціўніка. Асколак міны вырваў з жыцця Хвядоса Папка. Улажыўшы ў танк цела таварыша, брагінцы зноў рынуліся на ворага. Злосць сваю і ярасць лютую Хвядос Папок нібы перадаў у спадчыну сваім сябрам. Яны ў гневе сваім былі страшныя, бязлітасныя, нястомныя. Танк іх ляцеў на кулямётныя гнёзды ворага, на яго гарматы, ляцеў у вогненнае пекла і, здавалася, няма такой сілы, якая-б змагла спыніць яго. І пасля смерці Хвядос Папок, як быццам, яшчэ прадаўжаў помсціць ворагу, ехаў у танку сярод сваіх сяброў і разам з імі душыў немцаў.

— Наперад! Да роднай беларускай зямлі!

Гукала, клікала іх нейкая нябачная сіла, сіла гневу, сіла помсты і нянавісці да ворага.

— Наперад, на ворага!

А. ПЯТРОВІЧ.

РАДЫЁ НА СЛУЖБЕ Ў АРТЫЛЕРЫСТАЎ

— Каштоўная штука—радыё ў часе бою,—гаворыць наш камандзір батарэі, старшы лейтэнант Говараў. А мне, як радысту, прыемна слухаць такую ацэнку радыёсувязі.

Там, дзе не заўсёды хутка ўдаецца пракласці тэлефонную сувязь, і асабліва ў балоціста-лясной мясцовасці,—радыё іграе выключную роль. У гэтым пераканаліся нашы камандзіры.

Я ўдзельнічаў у многіх жорсткіх баях з фашыстамі. Прыпамінаецца адзін бой. Гарматы нашай батарэі былі размешчаны далёка адна ад другой. Непраходныя балоты перашкаджалі хуткаму ўстанаўленню тэлефоннай сувязі. І вось мы, радысты, прышлі на дапамогу пехацінцам і артылерыстам. З адной радыёстанцыяй, разам з пяхотай, пайшоў сержант Кузьма Гузь, а з другою радыёстанцыяй, разам з артылерыстамі, пайшлі мы з таварышам, радыстам Аляксандрам Калеснікавым. Прабраліся праз топкае балота і хутка ўстанавілі сваю апаратуру.

— Гаворыць «Тарэц»! — чуем па радыё голас таварыша Гузь.

— Я — «Газон». Слухае «Газон»,—адказваем яму. Радыёсувязь наладжана.

На світанні камандзір батарэі тав. Говараў даў загад—па якіх цэлях павінны біць артылерысты. Мы, радысты, хутка перадаем усе загады свайго камандзіра па гарматных разліках.

Метка білі нашы артылерысты па варожых агнявых кропках, знішчалі жывую сілу і тэхніку праціўніка. Артылерысты разбілі склад з боепрыпасамі ворага, мінамётную батарэю, разбурылі бліндажы і падавілі ўсе яго гарматныя кропкі. А затым пяхота пайшла ў наступленне. Наша часць заняла некалькі населёных пунктаў.

За добрую няспынную радыёсувязь у часе бою, мяне прадставілі да ўрадавай узнагароды.

Мая радыёстанцыя па-баявому служыць артылерыстам, якія перамалваюць жывую сілу і тэхніку ворага і набліжаюцца да роднай беларускай зямлі.

Сержант І. СЕМЁХІН.
ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

ПАРТЫЗАНСКІ ФАЛЬКЛОР

Часова захапіўшы нашу родную Беларусь, нямецка - фашысцкія акупанты спальваюць гарады і вёскі, забіваюць совецкіх людзей, не шкадуючы ні жанчын, ні дзяцей, ні старыкоў. Чорная фашысцкая зграя прынесла ў наш край смерць і голад, турмы і шыбеніцы. Беларусы апынуліся ва ўмовах фізічнага знішчэння, ідэйнага рабства, маральнага здзеку.

Але, нягледзячы на страшэнныя злачынствы і крывавыя расправы фашысцкіх людаедаў, беларускі народ жыве і змагаецца, ён ідэйна непераможны, ён верыць у канчатковы разгром гітлерызма. Ніякі фашысцкі тэрор не можа зламаць свабодалюбівага духу беларускага народа, і народ прадаўжае ствараць свае выдатныя творы—песні, прыпеўкі, прыказкі.

За 18 месяцаў знаходжання ў варожым тылу, сярод партызан і насельніцтва часова акупіраванай Беларусі, я чуў многа партызанскіх песень, народных частушак, прыказак, сказаў. У памяці захаваліся некаторыя ўрыўкі партызанскага фальклора, галоўным чынам прыпеўкі, якія спяваліся на сумесных зборах партызан і мясцовага насельніцтва.

Помніцца сустрэча з сялянамі ў кастрычніку 1941 года. Гэта былі цяжкія для радзімы дні. Немцы занялі Беларусь і рушылі далей, на Маскву. Але народ не губляў веру ў перамогу над фашысцкім зверам. Прышлі партызаны, і сабраліся дзяўчаты, жанчыны, старыкі, дзеці. Настрой ва ўсіх быў напружаны.

На гэтым нашым зборы я ўпершыню пачуў песні і частушкі аб айчыннай вайне. Фашысцкая Германія паказвалася ў гэтых частушках злой ведзьмай «на высокіх абцасах з тоўстай палкаю ў руках».

Задушэўна і хвалююча гучэлі песні беларусаў аб сваіх блізкіх і таварышах:

Мілы мой змагаецца
Супраць немцаў у баю,
Пралівае кроў гарачу
За радзіму ён сваю.

І песня гаварыла аб непарыўнай сувязі партызан і насельніцтва часова акупіраванай Беларусі з Чырвонай Арміяй:

Мой міленькі пісьмы піша:
— Дарагая, пачакай,
Хутка немцаў перадушым—
Я вярнуся ў родны край.

Усе думы нашых дзяўчат звязаны з жаданнем дапамагчы байцам Чырвонай Арміі ў цяжкай барацьбе супроць фашысцкіх захопнікаў.

У адной вёсцы мы захапілі і павезлі гітлераўскага старасту. Да лагера было 8—10 кіламетраў. Калі мы ад'ехалі ад вёскі, мае спадарожнікі папрасілі сыграць «Барыню» і тут-жа адзін з іх праспяваў частушкі:

Немцы старастаў прыслалі,
Каб-то нас арыштавалі.
Пасадзілі старшыну,
Каб захоўваў цішыню.

Мы плюем на старасту —
Не баімся арышту.
Парушылі цішыню —
Застралілі старшыну.

Мы арганізавалі налёт на адзін нямецкі чыгуначны гарнізон і разгромілі яго. Затым селі на падводы і накіраваліся на сваю базу. Раптам мой падводчык таўхануў мяне пад бок: «Фрыц!» І сапраўды. Як бачна, немец не ўцяміў, хто мы такія, проста на нас прэцца. Гэта быў афіцэр. Я зірнуў на яго праз мушку аўтамата, і гітлеравец адправіўся на той свет. Хутка ў той вёсцы дзяўчаты спявалі:

Ты, эс-эс, фашыст пракляты —
Вырадак шалёны,
Уцякай хутчэй дахаты,
Пакуль ёсць вагоны.

Дзяўчаты праклінаюць Гітлера і яго зграю:

Я не думала з мілёначкам
Разлуку атрымаць.
Ды Германія праклятая
Любоў нашу крылатую
Рашыла растаптаць.

Ты, фашыстаў зграя лютая,
Задумала вайну.
Ты прымусіла дзяўчыначку
Дамоў хадзіць адну.

Ах, ты, Гітлер распракляты,
Чаму ты не акалеў!
Ты за гэту за вайну нам,
Нібы пёс, ачамярэў.

* * *

І. ГУТАРАЎ

Двойчы ордэнаносец

* * *

Найдзі хмара, найдзі гром
І разбі фашысцкі дом,
За каменнаю сцяной
Забі Гітлера з жаной.

У кожным куплеце—гнеў і нянавісць да нямецка - фашысцкіх акупантаў.

Ты, германец, ты, германец,
Ты, паганец,—вораг мой.
Бацьку вывез у няволю,
А я стала сіратой.

Не хачу я чаю піць,
Не хачу заварваць.
Фрыцаў буду куляй біць,
Варам іх ашпарваць.

Пра партызан, камандзіраў і камісараў партызанскіх атрадаў у народзе ходзяць цікавыя сказы. Мне прышлося чуць такі сказ пра Героя Совецкага Саюза партызана Сідара. Народ праслаўляе яго баявыя подвігі, бясстрашнасць, кемлівасць.

Сярод іншых сказаў ёсць і такія. Партызанскі камандзір Сідар пад выглядам вясковага вяселля ўчыніў налёт на нямецкі гарнізон і разграміў яго. Даведаўшыся аб гэтым, нямецкія карныя атрады, прысланыя з суседніх гарнізонаў, акружылі вёску і адрэзалі Сідара ад астатніх байцоў, якія адступалі ў лес. Адважны партызан перахітрыў ворага. Ён схаваў зброю і папрасіў пажылую сялянку, каб яна расчасала яму грэбнем галаву. Немцы шнырылі па хатах, шукалі партызана. У адной хаце яны ўбачылі пажылую сялянку, якая расчэсвала галаву свайму старому, твар якога нельга было разгледзець, бо на яго былі начэсаны валасы. На запытанне немцаў—ці не бачыла яна партызанскага камандзіра — старая адказала, што яна жыве са сваім старым толькі ўдваіх, нікуды не ходзіць і ніякага камандзіра не ведае. Немцы пайшлі. Яны не здагадаліся, што перад імі быў партызанскі камандзір.

Калі я ўпершыню пазнаёміўся са славутым народным мсціўцам Сідарам і расказаў яму гэту гісторыю, ён засмяяўся і зняў шапку. Галава яго была зусім лысая.

У беларускіх вёсках вельмі распаўсюджаны прыпеўкі пра баявыя дзеянні партызан, пра ўдзел усяго народа ў партызанскай вайне, пра цвёрдасць і непахіснасць партызан, іх вернасць сваёй клятве.

У разведцы я была,
Выявіла склады.
Мы забралі ў немчуры
Зброю і снарады.

Ты, падружачка мая,
Пойдзем голле сабіраць.
А калі сказаць па-праўдзе—
Партызанам памагаць.

Муж раней быў брыгадзірам,
Я была даяркаю.
Цяпер муж мой камандзірам,
А я санітаркаю.

Народ славіць актыўных і мужных партызан, бязмежна адданых совецкай радзіме і таварышу Сталіну.

Як на лузе над ракою
Нізка сцелецца туман.
У народзе слава ходзіць
Пра адважных партызан.

Немцы рэзалі, калолі,
Я без памяці ляжаў.
Мне пытанні задавалі—
Я не выдаў, не сказаў.

Народная творчасць падбадзёрвае, поўніць сэрца совецкіх патрыётаў верай у перамогу над крывавым фашызмам, растлумачвае значэнне цяжкай барацьбы.

Я сарвала куст маліны—
Я была галодная.
Мы ваюем за свабоду,
За краіну родную.

Я зірнула на гадзіннік—
Палавіна пятага.
Хутка, хутка разаб'ём мы
Гітлера праклятага.

Бараніць іду краіну
Са сваім я братам.
Ямы вырыты—гатовы
Гітлерскім салдатам.

Народ кляйміць ганьбай тых, хто здрадзіў свайму народу, пайшоў на службу да немцаў:

Паліцэйскія сабакі,
Куды будзеце ўцякаць?
Хутка немцы вас пакінуць,
Мы не будзем вас прымаць.

Народная творчасць адлюстравала падзеі пад Сталінградам:

Ах, ты, Гітлер касавокі,
Куды топаеш?
Да Сталінграда пападзеш—
Кулю злопаеш.

Эх, дарэмна, Гітлер, ходзіш,
Эх, дарэмна танкі б'еш:
Ленінград не заваюеш,
Сталінград не забярэш.

Увосень 1942 года часці рэгулярных нямецкіх войск з чатырох бакоў пайшлі ў наступленне на наш партызанскі край, які знаходзіцца ў глыбокім тылу ворага. Немцы пацяснілі нас з поўначы і поўдня, але самі пацярпелі цяжкія страты. Страты-ж партызан былі нязначныя. Тады гітлераўскія звяры сталі спаганяць сваю злосць на мірным насельніцтве. Яны спалілі многа вёсак, забілі, закатавалі, спалілі жывымі многа мірных жыхараў, галоўным чынам жанчын і дзяцей. Толькі з аднаго калодзежа партызаны дасталі 73 трупы дзяцей ва ўзросце ад 8 месяцаў да 2-х год.

Адным лічбамі немагчыма перадаць страшэнную трагедыю совецкіх людзей, закатаваных фашысцкімі бандытамі.

...Яна была ў маці і ў нас толькі адна—маленькая выканаўца народных песень і частушак, 6-гадовая Людачка. Упершыню ўбачыў я яе сярод партызан атрада імені Шчорса. Яна заўсёды сустракала мяне песенькай пра камісара. Цікавая была песенька, нягледзячы на тое, што дзяўчынка не магла дакладна вымавіць склады.

Прайшла фашысцкая арда, і на адной з лясных прасек, сярод забітых жанчын і дзяцей, я пазнаў сваю знаёмую спявунню. Яна ляжала, сагнуўшыся, раскінуўшы свае ручонкі. Яе галава была праломлена нямецкім прыкладам.

Грозна шумеў лес. Недалёка ірваліся снарады аўтаматычнай нямецкай гарматы. Ім адказвалі нашы мінамёты. Народ, хаваючыся, перабягаў лясныя сцежкі і дарогі. Я накіраваўся з аўтаматчыкамі ў тыл варожых часцей. Перад вачыма ўзнікалі вобразы знявечаных немцамі дзяцей, у вушах звінеў знаёмы дзіцячы голас.

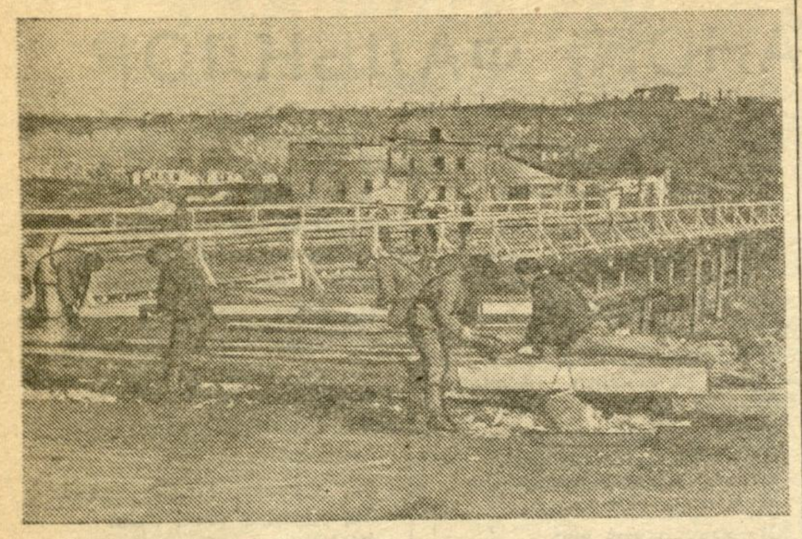
Пасля працяглых і ўпорных баёў, у часе якіх мы нанеслі немцам вялікія страты, вораг адступіў, і мы зноў занялі сваю тэрыторыю. У вёсках, дзе пабылі нямецкія бандыты, не засталося ніводнай хаты. Мяне цягнула да знаёмага паселішча.

Паляўнічы Цітарэнкаў, які выратаваўся нейкім цудам, паказаў мне труп адной прыгожай дзяўчыны нашага партызанскага краю, лепшай выканаўцы і стваральніцы народных песень. Яна была любімай плясунняй нашых партызанскіх вечарынак, мастацкім натхніцелем нашых баявых подвігаў. І толькі за тое, што яна спявала партызанскія частушкі, нямецкія звяры здзекваліся над ёю з асаблівай лютасцю. Немагчыма было глядзець на знявечаны, спаласаваны нажамі твар. Фашысцкія крывепіўцы распаролі дзяўчыне жывот, адрэзалі грудзі...

Эх, успомні,
Як бывала
Ты іграў,
Я падпявала...

Мы помнім цябе, паэма наша дзівосная, і не забудзем ніколі! І будзеш ты заўсёды нашай спадарожніцай ва ўсіх баях і ўрачыстасцях пасля перамогі. Мы жорстка адпомсцім ворагу за тваю смерць і пакуты, за кроў і смерць тысяч такіх-жа нявінных ахвяр!

Партызанскі фальклор—гэта не толькі мастацкае адлюстраванне ў народзе вялікіх падзей. Гэта агністы заклік да барацьбы і помсты. Гэта крык збалелага сэрца, заклік аб дапамозе нашым братам, сёстрам, бацькам і дзецям, якіх катуюць крывавыя гітлераўцы.

Сталінград сёння. Пабудова маста праз раку Піонерская.

Весткі з Совецкай Радзімы

МАТОРЫ ЗВЫШ ПЛАНА

Маторабудаўнічы ордэна Леніна завод, дзе дырэктарам тав. Жэзлоў, за дзве дэкады красавіка даў звыш плана некалькі дзесяткаў матораў.

РЭКОРДЫ СТАХАНАЎЦАЎ

Стаўшы на прадмайскую вахту, фрэзероўшчык Нікалай Сарапкін (завод, дзе дырэктарам тав. Сафронаў) абавязаўся штодзённа выконваць па 10—12 норм. Прымяніўшы камбініраванае свярло, ён 17 і 18 красавіка даў 13—14 норм. Токар Владзімір Лаўрэнцьеў 19 красавіка за дзве гадзіны выканаў 20 норм.

ЖАНЧЫНЫ-ШАХЦЁРЫ

На шахты Пракоп'еўска ў дні айчыннай вайны прышлі жанчыны. Яны хутка авалодалі горнай справай і сталі кваліфікаванымі шахцёрамі. Многія жанчыны выдатна спраўляюцца з абавязкам горных майстраў. Майстар тав. Сінкіна дабілася таго, што ўсе рабочыя яе змены даюць па паўтары нормы выпрацоўкі. Перавыконваюць план здабычы вугалю змены майстраў тт. Сакаловай, Тутаевай і Паповай.

НА ПАМІРЫ

Да вайны Горны Бадахшан (Памір) амаль усё сваё гаспадарчае жыццё будаваў на прывозных таварах і харчаванні. У час вайны партыйныя, совецкія арганізацыі і калгаснае сялянства Горнага Бадахшана ствараюць уласную эканамічную базу. Цяпер Горна-Бадахшанская аўтаномная вобласць значную частку патрэбнага ёй хлеба і гароднiны вырабляе сама.

Перамагаючы цяжкія прыродныя ўмовы, памірцы пашыраюць плошчу яравых культур. Навуковыя работнікі дапамагаюць калгасам разводзіць новыя культуры. За апошні час з батанічнага сада перадана ў калгасы для пасадкі каля 40.000 маладых пладовых дрэў, рознастайных ягаднікаў і вінаграду.

ПРАЦОЎНЫЯ РАЗАНСКАЙ ВОБЛАСЦІ — РАДЗІМЕ І ФРОНТУ

Вялікую дапамогу фронту аказваюць працоўныя Разанскай вобласці. З ураджаю 1942 года здадзена хлеба краіне і фронту на 10 мільёнаў пудоў больш, чым у 1941 годзе. Апрача таго калгаснікі і калгасніцы здалі з сваіх асабістых запасаў 160.000 пудоў хлеба ў фонд Чырвонай Арміі і ўнеслі 115.050.000 рублёў на будаўніцтва танкаў і баявых самалётаў.

Праяўляючы сардэчныя клопаты аб родных воінах, працоўныя ў свой час сабралі і адправілі абаронцам радзімы 611.000 цёплых рэчаў і многа падарункаў. Вялікая дапамога аказваецца сем'ям байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі.

ВАРОНЕЖСКІ ТРАМВАЙ ГАТОЎ ДА ПУСКУ

Не пакладаючы рук, працуюць варонежскія трамвайшчыкі, аднаўляючы разбураную фашыстамі гаспадарку. На-днях у парк вярнуліся вопытныя маляры, яны афарбоўваюць адрамантаваныя вагоны. Кадравікі парка, старыя рабочыя Фамін і Смільскі падвешваюць правады. Яны выходзяць на работу на дзве—тры гадзіны раней тэрміну і працуюць дацямна.

1-га мая трамвайны рух у Варонежы будзе адноўлен.

ХАТЫ-ЧЫТАЛЬНІ Ў ВЫЗВАЛЕНЫХ КАЛГАСАХ

У Знаменскім раёне, Смаленскай вобласці, які вызвален ад нямецкіх акупантаў, адноўлена 12 хат-чытальняў. У чытальнях абсталяваны вітрыны газет, сталы даведак, выдаюцца насценныя газеты.

Райком партыі паслаў у калгасы групу кваліфікаваных лектараў. Яны прачыталі для калгаснікаў больш 50 лекцый аб міжнародным становішчы і айчыннай вайне.

У ДРУГІМ БЕЛАРУСКІМ ДЗЯРЖАЎНЫМ ТЭАТРЫ

Плённа прадаўжае сваю работу ў горадзе Уральску Другі беларускі дзяржаўны драматычны тэатр (мастацкі кіраўнік—народны артыст БССР, ордэнаносец А. К. Ільінскі). Тэатр карыстаецца папулярнасцю сярод насельніцтва горада, у падшэфных воінскіх часцях і ў калгасах, куды ён выязджае са сваімі лепшымі спектаклямі.

Асаблівым поспехам карыстаюцца пастаноўкі п'ес лаурэатаў Сталінскіх прэмій А. Карнейчука—«Фронт», Л. Леонава—«Нашэсце», К. Сіманава—«Рускія людзі», вялікага рускага пісьменніка М. Горкага — «Егор Булычоў», К. Гальдоні—«Забавный случай» і другія.

Беларускую фальклорную камедыю В. Вольскага—«Несцерка» тэатр паказвае на роднай мове, і яна карыстаецца вялікім поспехам.

У гэтым годзе тэатр пакажа новыя п'есы беларускіх драматургаў. Заканчваецца работа над пастаноўкай п'есы лаурэата Сталінскай прэміі Кандрата Крапівы «Проба агнём», напісанай на матэрыялах айчыннай вайны. Галоўныя ролі выконваюць народны артыст БССР ордэнаносец П. С. Малчанаў, заслужаны артыст БССР А. Г. Шэлег і артыстка Е. П. Радзялоўская. Ставіць п'есу галоўны рэжысэр тэатра Н. Б. Лойтэр.

Хутка тэатр прыступіць да работы над п'есай В. Вольскага «Дзед Ігнась». Гэта п'еса аб героях беларускага народа, барацьбітах за вызваленне сваёй роднай Беларусі ад нямецкай акупацыі.

Новыя п'есы для тэатра пішуць К. Чорны, паэт - ордэнаносец П. Глебка і другія беларускія драматургі. Гэта дасць магчымасць тэатру больш поўна паказаць у сваіх спектаклях герачную барацьбу беларускага народа супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

У гэтым годзе тэатр паставіць бяссмертную камедыю вялікага рускага пісьменніка Н. В. Гогаля —«Рэвізор», а таксама п'есу вядомага казахскага пісьменніка Ауэзава — «Абай», аб казахскім паэце і мысліцелю Абаю Камунбаеве. Гэтыя спектаклі з'явяцца дэманстрацыяй непарыўнай дружбы, кроўнай сувязі культур брацкіх народаў Совецкага Саюза.

Новыя п'есы, якія тэатр уключыў у рэпертуар 1943 года, паслужаць для далейшага творчага росту і развіцця Другога беларускага драматычнага тэатра.

І. ДОРСКІ.

У студыі скульптара Азгура

Беларускі скульптар — заслужаны дзеяч мастацтваў БССР З. Азгур працуе над стварэннем мастацкіх вобразаў герояў беларускага народа. Закончана работа над бюстамі Героя Совецкага Саюза — сына беларускага народа генерала Родзімцава і Героя Совецкага Саюза, вядомага генерала Лелюшэнка.

У тэматычным плане скульптара на 1943 год—скульптуры Героя Совецкага Саюза—партызана К. Заслонава, аснавальніка беларускага друку Георгія (Францішка) Скарыны, нашых мужных продкаў Владзіміра князя Полацкага і Васілька князя Мінскага, якія білі нямецкіх псоў-рыцараў у XII стагоддзі.

Сустрэча паэтаў з партызанамі

Нядаўна адбылася сустрэча паэтаў Пятруся Броўкі і Пятра Глебкі з групай беларускіх партызан.

Партызаны з вялікай цікавасцю праслухалі даклад П. Глебкі — «Беларуская літаратура ў дні Айчыннай вайны». Затым паэты прачыталі некаторыя з сваіх вершаў. Вялікае ўражанне зрабілі на слухачоў вершы П. Броўкі—«Землякам - беларусам», «Надзя-Надзейка», «Маці», урывак з паэмы аб Герою Совецкага Саюза снайперу Ф. Смалячкове, вершы П. Глебкі — «Партызанам», «Пра партызанскую медаль» і іншыя.

Даведкі аб эвакуіраваных сваяках

У аддзел па рабоце сярод эвакуіраванага насельніцтва пры Соўнаркоме Беларускай ССР штодзённа прыходзіць мноства пісем. Пішуць франтавікі, іх родныя, пішуць партызаны, члены іх сямей. У пісьмах — просьбы дапамагчы адшукаць родных, выпісаць беларускую газету, часопіс і т. д.

Аддзел вядзе вялікую работу па ўліку эвакуіраванага насельніцтва Беларусі. Спісы людзей бесперапынна папаўняюцца. Іх дасылаюць з розных куткоў Совецкага Саюза аблвыканкомы, а таксама работнікі, якія для гэтай мэты камандзіраваны.

З кожным днём павялічваецца колькасць пісем, якія аддзел пасылае ў адказ на запытанні. Дзякуючы гэтаму сотні чалавек знайшлі свае эвакуіраваныя сем'і.

Да аднаго і таго-ж пісьма работнікі аддзела звараочваюцца па некалькі разоў. Звесткі ўвесь час папаўняюцца. Калі не першапачатковыя, то дадатковыя звесткі што-небудзь ды скажуць. Так было, напрыклад, з росшукам сваякоў тт. Лагойка, Чэрняковай, Радкевіч, Аўласевіч, так было з росшукам сем'яў некаторых партызан.

Міжнародная інфармацыя

ВЫНІКІ ПАВЕТРАНЫХ НАЛЁТАЎ НА ШТЭЦІН І БРЭМЕН

22 красавіка ў Штэціне яшчэ палалі вялікія пажары, выкліканыя налётам англійскіх бамбардыроўшчыкаў уноч на 21 красавіка. Разведка паказала, што пажары адбыліся ў парту і ў прамысловых раёнах Штэціна.

У часе налёту 17 красавіка на завод авіяцыйнай фірмы Фоке-Вульф, каля Брэмена, амерыканскія цяжкія бамбардыроўшчыкі знішчылі ў паветраных баях 63 варожыя самалёты.

АМЕРЫКАНСКІЯ ПАРАШУТЫСТЫ Ў АФРЫЦЫ

Па паведамленню ваеннага міністэрства ЗША, на фронце ў Паўночнай Афрыцы дзейнічаюць амерыканскія парашутысты. На парашутах спускаюцца таксама цяжкія гарматы, боепрыпасы і абслугоўваючы персанал. Парашутысты забяспечваюцца боепрыпасамі і харчаваннем на 48 гадзін.

КРЫВАВЫ ТЭРОР У ГЕРМАНІІ

У Мюнхене адбыўся працэс 17 асоб, абвінавачаных у прыналежнасці да антыфашысцкай падпольнай арганізацыі. Дзве жанчыны і трое мужчын прыгавораны да пакарання смерцю, астатнія 12 чалавек — да працяглага турэмнага зняволення.

АНТЫГЕРМАНСКІЯ ВЫСТУПЛЕННІ ВА ФРАНЦЫІ І БЕЛЬГІІ

На-днях у Бельгіі былі забіты 4 вядомыя бельгійскія фашысты. Тыя, хто забіў фашыстаў, зніклі.

У апошні час у Брэсце і ў многіх іншых гарадах Брэтані (Францыя) адбыліся антыгітлераўскія дэманстрацыі пратэсту супроць прымусовага ўгону французаў на работу ў Германію. У Брэсце тысяча маладых французаў прайшла па галоўных вуліцах горада з воклічамі: «Смерць Гітлеру!», «Смерць здраднікам Петэну і Лавалю!». У гарадах Брэтані дэманстранты неслі французскія нацыянальныя сцягі і спявалі «Марсельезу».

ПРАТЭСТ БЕЛЬГІЙСКАГА ДУХАВЕНСТВА

Глава бельгійскай каталіцкай царквы кардынал Ван Рой апублікаваў сумесна з усімі бельгійскімі епіскапамі пастарскае пасланне з пратэстам супроць прымусовай мабілізацыі бельгійцаў на працу ў Германію і супроць здзекаў, якія чыняць акупанты ў адносінах да царквы.

УДАРЫ АВІЯЦЫІ САЮЗНІКАЎ ПА ФАШЫСЦКАЙ ГЕРМАНІІ

Цяперашняя фаза вайны ў паветры ў Заходняй Еўропе праходзіць пад знакам бясспрэчнай перавагі авіяцыі нашых саюзнікаў. Англійская і амерыканская авіяцыйная прамысловасць ўсё больш і больш павялічвае сваю вытворчую магутнасць, выпускаючы цяпер тысячы самалётаў у месяц. Фашысцкая-ж Германія вымушана трымаць асноўныя сілы свайго паветранага флота на совецка-германскім фронце. У баях на нашым фронце і пры абароне сваёй тэрыторыі на Захадзе нямецка-фашысцкая авіяцыя ў апошнія месяцы траціла самалётаў больш, чым магла папоўніць германская прамысловасць.

На працягу апошніх трох — чатырох тыдняў авіяцыя саюзнікаў зрабіла вялікія налёты на рад германскіх ваенных аб'ектаў. Нанесены ўдары з паветра па сталіцы Германіі Берліну і такіх важных прамысловых цэнтрах, як Эсэн, Кіль, Антверпен, Штутгарт, Штэцін, а таксама па заводах Рэно, якія размешчаны на ўскраінах Парыжа, і па буйнейшых заводах Шкода ў Пльзене. За гэты-ж час авіяцыя саюзнікаў зрабіла налёты на дзесяткі другіх менш буйных ваенных аб'ектаў фашысцкай Германіі і на яе камунікацыі.

Значная частка намаганняў саюзнай авіяцыі па-ранейшаму накіравана на барацьбу з ваенна-марскімі сіламі Германіі. Асаблівае значэнне мае бамбардыроўка Кіля, якая была прадпрынята значнымі сіламі англійскай авіяцыі ўноч на 5 красавіка. Кіль— самая вялікая і найбольш тэхнічна насычаная марская база германскага ваенна-марскога флота на Балтыйскім моры. Кільскі канал злучае Балтыку з Паўночным морам. Нашы саюзнікі бамбардыравалі ваенна-марскую базу Кіля і яго суднабудаўнічыя верфі, якія адыгрываюць выключна вялікую ролю ў будаўніцтве ваенна-марскіх караблёў Германіі. Гэта быў ужо 71 налёт на Кіль за час вайны.

Такую-ж мэту мелі і налёты саюзнай авіяцыі на суднабудаўнічыя верфі ў Ротэрдаме, докі ў Д'епе і Шэрбуры, а таксама ўдары з паветра па партах Штэцін і Расток. Сістэматычныя бамбардыроўкі германскіх баз падводных лодак, і ў прыватнасці ў Лорыяне і Сен-Назеры, парушаюць работу гэтых баз.

За апошні час узмацніліся бамбардыроўкі прадпрыемстваў ваеннай прамысловасці Германіі. Апошні канцэнтраваны налёт на Эсэн, зроблены англійскай авіяцыяй уноч на 4 красавіка, прычыніў новыя разбурэнні ваенным заводам Крупа. Англічане скінулі ў гэту ноч на горад 900 тон бомбаў. Нават хлуслівыя зводкі германскага камандавання былі вымушаны прызнаць значныя страты, нанесеныя гэтым налётам. 4 красавіка амерыканскія бамбардыроўшчыкі зрабілі моцны налёт на ваенныя заводы Рэно. У выніку налёту разбурана дзве трэці цэхаў, якія вырабляюць танкі і браневікі.

Нараду з бамбардыроўкамі прадпрыемстваў Крупа і Рэно важнейшае значэнне мае налёт англійскай авіяцыі на буйнейшыя заводы Шкода ў Пльзене. Гэтыя чэхаславацкія заводы ператвораны немцамі ў адзін з асноўных арсеналаў германскай арміі. Пры налёце на Пльзен апрача другіх цэхаў вялікія пашкоджанні нанесены аўтамабільнаму і танказборачнаму цэхам. Такім чынам удары па ўсіх гэтых буйнейшых ваенных прадпрыемствах фашысцкай Германіі непасрэдна вядуць да паслаблення танкавага і аўтамабільнага паркаў нямецка-фашысцкай арміі.

Адной з задач, якія паспяхова вырашаюць ваенна-паветраныя сілы нашых саюзнікаў, з'яўляецца падрыў паветранай магутнасці ворага. Гэта дасягаецца рознымі шляхамі. Удары па аэрадромах (у Брэсце, Кане, Сен-Омеры, Гаўры і інш.) вядуць да сістэматычнага знішчэння самалётаў праціўніка на зямлі. Бамбардыроўкі варожых заводаў авіяцыйнай прамысловасці, разбураючы прадпрыемствы, змяншаюць колькасць выпускаемых самалётаў. У красавіку месяцы авіяцыя саюзнікаў нанесла некалькі ўдараў па прадпрыемствах германскай авіяпрамысловасці.

Значныя разбурэнні, якія прычыняюцца дзеяннямі англа-амерыканскай авіяцыі, выклікаюць сур'ёзны перапалох у кіруючых колах фашысцкай Германіі. Ні германская авіяцыя, ні зянітныя сродкі не могуць справіцца з задачай па забеспячэнню з паветра нават найбольш важных ваенных аб'ектаў. Межы дасягальнасці авіяцыі нашых саюзнікаў пашыраюцца і ахопліваюць найбольш аддалёныя раёны варожай краіны.

Дзеянні англа - амерыканскай авіяцыі, парушаючы работу германскай прамысловасці і транспарта, аслабляюць сілы фашысцкай Германіі, аслабляюць моц яе ваеннай машыны. Удары з паветра самі па сабе няздольны забяспечыць рашаючы поспех, але чым больш інтэнсіўныя будуць гэтыя ўдары, тым лягчэй будзе Чырвонай Арміі і войскам нашых саюзнікаў дасягнуць сумеснай канчатковай перамогі над агульным ворагам.

Палкоўнік М. ТАЛЧЭНАЎ.

(«Красная звезда»).

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

А1178.